

ISSN 1849-9775

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA
KULTURNEGA DRUŠTVA
TRIGLAV SPLIT

SPLIT, MAREC 2023,
LETO XXXI. ŠT. 222

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA
DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT

GLASILO FINANCIRA:

- SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE
VLADE RH
- URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA
SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

zanj Mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA

Velenjski grad v cvetju
Robert Jarh

UREDNIKA

Vera HRGA

UREDNIŠKI ODBOR

Cveto ŠUŠMELJ
Nadežda ETEROVIĆ
Natka KRNIĆ
Ana ŠUŠMELJ

LEKTORICE IN PREVAJALKE

Vera HRGA
Dada ŠANTIĆ
Ana MATUSINOVIĆ

PRIPRAVA IN TISK

DES Split
www.des.hr

NATISKANO

380 izvodov

RAZPORED AKTIVNOSTI

Pon.: od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
Tor.: od 18.00 - 21.30 DOPOLNILNI POUK
Sre.: od 17.30 - 19.30 KLEKLJANJE ČIPKE
Čet.: od 19.00 - 21.00 PEVSKI ZBOR
od 17.00 - 20.00 KERAMIČNA DELAVNICA
Pet.: od 18.00 - 20.00 DRAMSKO LIT. URICE
Sob.: od 10.30 - 12.15 DOPOLNILNI
POUK IN OTROŠKE DELAVNICE

Uradne ure tajnice:

Vsak dan razen sobote, nedelje in
praznikov od 8.00-12.00 ure

Društveni prostori so odprti vsak dan
razen sobote, nedelje in praznikov od
8.00-12.00 ure

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO TRIGLAV SPLIT

Šibenska 3, 21000 SPLIT, HRVAŠKA
Tel: 021 343 137, Fax: 021 321 434
Uradni mobitel: 091 150 44 98

VSEBINA

IZ ŽIVLJENJA DRUŠTVA

- Čestitke ob 90-letnici 4
- Občni zbor 4
- Glasbeni večer 5
- Slovenski kulturni praznik –
Prešernov dan 6
- Slovenci obilježili Prešernov
dan 7
- Triba imat žicu 4 8
- Človek idej in neusahljivega
navdiha - Pero Mileta 8
- Druga razstava se bliža 9
- Dve tri besede o naslednji
razstavi naše skupine 10
- Praznovanje Dneva žena
v Splitu 10
- Slovo od starega leta 11

KEKCI

- Dopolnilni pouk slovenskega
jezika 12

MANJŠINE MESTA SPLITA

- »Kje so tiste stezice«, ki so
pripeljale slovensko kri v
naš dragi Split 13

POEZIJA

- Mir 13
- Izvod 13

UTRINKI

- Preplet jezikov 14
- V objemu modrine 14
- Sanremo 15
- Pa še nekaj zanimivega
o zdravju 16
- 100 žena na vrhu Mosorja 18

KRIŽANKA 19

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM

Alagovićeva 30, 10000 Zagreb, Hrvatska, Tel: (+) 3851 6311 000, Fax: (+) 3851 61 77 236

Elektronska pošta: vzg@gov.si

Spletni naslov: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzularni oddelek Veleposlaništva:

Tel: (+) 3851 631 1014, Fax: (+) 3851 468 0387

Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu

Istarska 9, 21000 Split, Hrvatska, Tel/Fax: (+) 385 21 389 224

Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

Dober dan, življenje

Življenje, veliko, visoko, večno,
kličem ti: Dober dan!
in ti ponujam roko za srečno
skupno vandranje kdove kam.

Čez solzenja, cvetenja, zorenja,
na severni in na južni tečaj,
v dolino solz in na goro vstajenja
in zmeraj znova k sebi nazaj.
Dober dan, možnosti in dolžnosti,
večni up in stalna norost,
dober dan, mila ptica mladosti
in tvoja pesem - dar in skrivnost.

Dober dan, življenje! Silno in milo.
Kot na praznik prihajam v tvoj hram
in ti šepčem na uho besedilo
zaljubljenih: Rad te imam!

Tone Pavček

Načrtovane aktivnosti

April

- 14.4. gostovanje MePZ Triglav v Goriških Brdih – celovečerni koncert
15.4. nastop MePZ Triglav na reviji Primorska poje 2023

Maj

- 7.5. Dom je tam, kjer je pesem – skupna manifestacija delovanja narodnostnih manjšin
9.5. Dan osnutka SKD Triglav – priložnostni glasbeni program in recital
30.5. Obeležitev dneva državnosti Republike Hrvaške s priložnostnim programom

Junij

- 3.6. Likovna kolonija Most na Soči 2023 – likovna sekcija
16.6. gostovanje MePZ Triglav v Sevnici – celovečerni koncert

17.6. nastop MePZ Triglav na koncertu zamejskih zborov Šentvid pri Stični

18.6. nastop MePZ Triglav na 52. Taboru slovenskih pevskih zborov zborov - Šentvid pri Stični

16.-18.6. 41. mednarodni festival čipke Idrija – klekljarska sekcija

22.-25.6. 11. mednarodni festival čipke Pag – klekljarska sekcija

24.6. Adio šola – zaključni program in podelitev potrdil dopolnilnega pouka slovenščine

25.6. Obeležitev dneva državnosti Republike Slovenije s priložnostnim programom:

- razstava lončarske sekcije, recital literarne sekcije
- predstavljanje autobiografske monografije in razstava Petra Jakelića

ČESTITKE OB 90-LETNICI

Po polsušnem obdobju covida smo spet v „sedlu“.

Z veseljem smo se odzvali povabilu zbora Slovenskega doma iz Zagreba, da se pridružimo prazničnemu koncertu »Slovenski košček raja pod Zagrebško goro«, ob 90-letnici leta 1930 ustanovljenega zbora.

Menjavali so se člani, dirigenti, države, a zbor je obstal kot eden izmed temeljev delovanja društva, ki je s pesmijo prinašal slovensko besedo, kulturo in občutek pripadnosti svojemu narodu.

Čeprav smo glede na gostitelja še mladostniki, smo bili počaščeni, da z odprtim srcem nastopimo z našimi Zvezdicami, Angeli, ki živijo, Tam sem jaz doma in našo tesno Kaleto, kaleto našega Splita z veliko čustvi in poželi aplavz udeležencev in občinstva na koncertu.

Vse je bilo odlično, saj je bil to res reprezentativen nastop v dvorani Blagoje Bersa zagrebške Glasbene akademije. Nepozaben nastop zbora Slovenski dom, našega zbora in moškega Lovskega pevskega zbora Medvode, je dal obilje čustev, srečanja s starimi in novimi prijatelji pa se

Uspešen nastop MePZ Triglav v dvorani Blagoje Bersa

je nadaljevalo s pesmijo in smehom v predverju Akademije za glasbo.

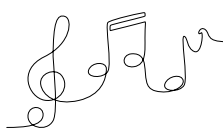
Druženje smo nadaljevali z umirjenim sprehodom v dežju do Slovenskega doma na Masarykovi, kjer je čas ob pesmi in obilici zabave preprosto in čisto prehitro preletel.

Takšna srečanja res obogatijo, a tudi razžalostijo ob dejstvu, da se zbori

starajo in da je za preživetje vsekakor treba pridobiti čim več mladih članov.

A vse lepo hitro mine in že nas je čakal odprt avtobus za povratek v Split. Ker je bil naš zbor poln adrenalina, se je brez kakršnekoli utrujenosti zabava v avtobusu nadaljevala s pesmijo in plesom.

Ana Šušmelj

OBČNI ZBOR

25. januarja se je v prostorih društva zbralo 53 aktivnih članov na rednem letnem občnem zboru, ki je bil obenem tudi volilni, saj je vsem vodilnim

telesom društva kmalu potekal mandat. S tem številom je bil dosežen kvorum in tudi pravna veljavnost sprejetih odlokov.

Kvorum-veliko prisotnih članov

Po sprejemu delovnega reda in poslovnika se je izbralo delovno predsedstvo, zapisničarka in overovatelj zapisnika, čemur sta sledili poročili o zaključnem računu in delu, ki ju je podal predsednik Cveto Šušmelj, ter poročilo nadzornega odbora Irene Novak, člani pa so jih z dviganjem rok enoglasno sprejeli. Ravno tako sta enoglasno sprejeta finančni in delovni načrt za leto 2023.

Pod točko razno je podano dejstvo, da se je pri popisu prebivalcev iz leta 2021 pokazalo, da je število pripadnikov slovenske narodnostne manjšine

v mestu Split padlo pod 200, v županiji pa pod 500, kar pomeni, da ne bosta več obstajala sveta slovenske narodnostne manjšine temveč se bosta volila predstavnika.

Volilni zbor

Za novega predsednika društva je predlagan dosednji predsednik Cveto Šušmelj in je enoglasno izvoljen. Volitve so po predlaganju kandidatov za ostala telesa društva in krajsi razpravi potekala javno z dviganjem rok. Predlagani kandidati so sprejeli kandidaturo, člani pa so z 52 glasovi za in enim proti potrdili izbor.

Občni zbor in volitve sta potekala v sproščenem vzdušju, kar se je nadaljevalo po opravljenem delu s prijetnim klepetom ob kozarčku vina in miškah.

Izvršni odbor

Po nekaj dneh se je sestel tudi novi izvršni odbor na konstitutivni seji, kjer je najprej izbrano novo vodstvo. Predsednica izvršnega odbora je Vera

Delovno predsedstvo

Hrga, namestnica pa Ana Viktorija Dešković.

Predlagana sta bodoča predstavnika slovenske narodnostne manjšine v mestu Split – Nadežda Eterović, in v županiji – Cveto Šušmelj.

Takoj smo trdo prijeli za delo, pred nami so težki časi, saj bomo z izgubo svetov izgubili dokaj pomembna sredstva. Kljub temu smo si načrtali visoke cilje, ki jih nameravamo doseči. Manj kot nas je, bolj zagnano se trudimo obdržati in negovati slovenstvo v teh krajih.

Ana Matusinović

Predsednica nadzornega odbora Irena Novak daje poročilo

Slovenski kulturni praznik Hrvatski dom Split, 8. februarja 2023

Dragi bralci, najprej se opravičujem na svoji slovenščini, ki je nekako arhaična, saj je preteklo preveč let, odkar sem zapustila Slovenijo. Povezava med mojim rojstnim krajem in 8. februarjem 2023 v Splitu je burja. Ajdovska burja je vsem Primorcem sinonim za zelo, zelo hladen veter velike sile. Burja je pihala tudi tega večera v Splitu, a v Hrvatskem domu v Splitu je vsem prisotnim bilo zelo toplo in čudovito.

Gospa **Vera Hrga** in gospod **Cveto Šušmelj** sta lepo pozdravila Slovence in njihove prijatelje in koncert se

GLASBENI VEČER

je začel. Koncertna dvorana je bila prekrasen dekor za muziciranje glasbenih skupin **Providencia** in **Corso adriatico**. Vsi nastopajoči sta dali lep prispevek glasbenemu večeru. Prekrasni dami v prelepih črnih in

rdečih oblekah vokalistki **Mirella Meić** in **Zorica Bučić**, sta imeli zanimivo izbiro skladb. Moške barve so uspešno zastopali tenorist **Stefan Kokoškov** in pianist **Zoran Velić**.

Čudovit prispevek Providence in Corso Adriatica

Program so začeli s *Providenco*, končali z zabavno *Funiculi, funiculà*. Slišali smo precej hrvaških, angleških, francoskih, italijanskih evergrinov... Prisotni so vsako pesem nagradili z aplavzom in tiho popevali znane note. Izvajalci so vsako skladbo oblikovali filigranski: govorili tiše s *Parla più piano*, nežno *Après toi*, dramatično *Gitara romana*, *Can't help falling in love – romantično*. Koncert bi bil še bolj uspešen, da je bila poleg Kreslinove Daleč je daleč in Pepela in kri Dan Ljubezni še kakšna slovenska pesem več, posebej ker smo praznovali Slovenski kulturni praznik. Največji aplavz je dobil splitski

tenorist Stefan Kokoškov za izredno izvedbo znane neapeljske kancone *O sole mio*.

Name je najboljši vtis naredil pianist Zoran Velič, ki nam je s svojim sugestivnim, veselim prebiranjem po tipkah podarjal prelepe glasbene užitke. Naša draga **Danira Ipavec** ga je lepo sledila na harmoniki in nam prinašala čudovito lepoto glasbe.

Hvala Providenci in Corso Adriatico za res lep glasbeni večer. Takšni dogodki so prijetni in krepijo dušo in srce, nasproti burji v naših življenjih in okolju.

Tekst: Nadja Krnić

Foto: Vera Hrga

Danira Ipavec

Slavnostni koncert

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK – PREŠERNOV DAN

8. februar je datum, globoko zapisan v srcih vseh Slovencev in vseh, ki v srcu imajo ljubezen do Slovenije. To je dan, ko se proslavlja **Prešernov dan, slovenski kulturni praznik** ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Ta praznik praznujemo že 78 let! Je osrednji kulturni in državni praznik – od leta 1991 pa, v Sloveniji, tudi dela prost dan. Ne poznamo države v kateri bi »kulturni praznik« obstajal in

bil toliko pomemben ter spoštovan. Takrat se v Sloveniji organizirajo številne kulturne prireditve, podelijo pa se tudi Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada za vrhunske dosežke na področju umetnosti v Sloveniji.

Seveda, slavnostne prireditve se ob tem prazniku organizirajo tudi v drugih državah v katerih živijo Slovenci in kjer obstajajo »Slovenska kulturna društva«.

Letos nam je na ta praznični dan **Slovensko kulturno društvo Triglav Split** pripravilo prečudovit večer v »Hrvatskom domu« v Splitu in nas povabilo na koncert vrhunskih glasbenikov, ki skupaj sestavljajo glasbeni skupini Providencia in Corso Adriatico. Člani teh skupin so: pevki Mirella Meić in Zorica Bučić, splitski tenor Stefan Kokoškov, pianist Zoran Velič ter harmonikarica Danira Ipavec.

Vsi naštetí izvajalci so vrhunski umetniki, s številnimi nastopi na Hrvaškem in v tujini, med drugim tudi v Sloveniji! Zapeli in zaigrali so nam čudovite znane hrvaške, slovenske, francoske, angleške, italijanske pesmi in nas s svojimi glasovi in glasbeno spremljavo povezali tako s Slovenijo kot s širšim svetom v katerem tudi živijo Slovenci. Med drugimi smo poslušali Daleč je moj rojstni kraj, Dan ljubezni, Tamo da putujem, Always on my mind, Pogrešam te, Save your love, Parla piu piano. Nismo le poslušali te čudovite glasbe, v ozračju so lebdela čustva, ki so jih izžarevali njeni izvajalci!

Ves čas koncerta so obiskovalci z nasmehom na obrazih resnično

uživali in tudi po tihem obžalovali, da je po eni uri in pol le-ta bil končan. Kljub temu, občutek lepo preživetega večera smo si odnesli s sabo domov z

željo, da se »ob letu osorej« ponovno zberemo in, tako kot letos, dostojno počastimo Prešernov dan!

Vinka Šoljčić

SLOVENCİ OBILJEŽILI PREŠERNOV DAN

VIJESTI GRADA

9. veljače 2023.

Organizaciji Slovenskog kulturnog društva „Triglav“ iz Splita, u srijedu, 8. veljače u Hrvatskom domu je održana glazbena večer, s kojom je obilježen Slovenski kulturni praznik – Prešernov dan.

Riječ je o jedinstvenom u svijetu prazniku takve naravi, kojim se slave kultura i posebno kulturna ostvarenja na nacionalnom planu. Taj dan obilježavaju Slovenci diljem svijeta, a odabran je u počast velikom slovenskom pjesniku France Prešernu, koji je umro 8. veljače 1849. godine, u 50. godini života. Prešeren je utemeljitelj modernoga slovenskoga pjesničkoga jezika, središte slovenskoga književnoga kanona, sa statusom nacionalnog barda. Osjećajem za pjesničku

formu uzdignuo je slovensku književnost iz vjerskoga, moralističkog i utilitarističkog okvira na europsku razinu. Njegova proročanska Zdravica, koju je napisao 1844. godine, s političkom koncepcijom ujedinjene Slovenije i ravnopravnih odnosa među velikim i malim narodima, nakon osamostaljenja postala je slovenska državna himna.

Osim Slovenaca i njihovih prijatelja, glazbenoj večeri su prisustvovali

brojni Splitsani kao i predstavnici drugih nacionalnih manjina koji žive u Splitu.

Koncert, kojeg su održali glazbeni sastavi Providenca i Corso Adriatico trajao je puna dva sata, a među 20-tak muzičkih brojeva izveden je, uz slovenske i niz domaćih te stranih pjesama, uglavnom šansonijerskog karaktera. Bila je to lijepa glazbena večer, koju su splitski Slovenci priuštili svome gradu.

TRIBA IMAT ŽICU 4

Kulturni praznik obeležila samostojna razstava

Zaradi desetdnevne viroze v začetku leta nimam popolne slike o pripravi Perine samostojne razstave. Ker sem nesrečno padla po stopnicah v kavarni je trajalo kar nekaj časa, da sem si opomogla. Toda na dan razstave sem bil vesela, da so se raztegnjene stegenske mišice, posledice padca, vendarle malo sprostile. Rezultat vsega tega pa je bil, da je katalog nastal brez mene, oblikovala ga je Vera, razstavo sta postavila Pero in njegov prijatelj Vlado, del, povezan s kulturnim praznikom pa sta pripravili Ana in Vera, kot vedno. Hvala vsem, da sem si lahko v tem času odpočila in si opomogla.

Razstava je bila zelo dobro obiskana, veliko število Perinih prijateljev, bolj ali manj iste generacije, je bilo prvič v naših prostorih. Tako se nam je Split nenadoma zazdel zelo majhen, kot v naši rani mladosti. Vse prisotne je pozdravil predsednik **Cveto Šušmelj**, o slovenskem državnem prazniku kulture in Prešernovem zbadljivem Apelu, ki je postavil podobo na ogled, je zanimivo govorila **Ana Matusinović** in pesem recitala v prevodu Luke Paljetka, a v originalu **Vera Hrga**, **Ana Šušmelj** pa je prebrala pesem iz svoje pesniške zbirke. Na koncu je novinarka **Anita Palada** odlično predstavila ter opisala kreativnost in delo razstavljalca, prijatelja **Pere Milete**, in slovesno odprla razstavo.

Avtor Pero Mileta

Ko so si vsi ogledali veliko število eksponatov, se je zadovoljstvo obiskovalcev prevesilo v sladkarije in pijačo, pogovore, komentarje o Perinih prstnih spretnostih, s katerimi se ukvarja bolj ali manj vsako jutro. Potem se je pogovor sprevrgel v brenčanje in kmalu je sedel za klavir

Anita Palada

Joško Koludrovič, okoli njega pa ekipa pevcov in seveda ostali obiskovalci, ki so veselo prepevali.

Razstava je uspela, domov smo odšli obogateni in sproščeni.

Dada Šantić

Foto: V.H.

Domina in Pero

ČLOVEK IDEJ IN NEUSAHLJIVEGA NAVDIHA - PERO MILETA

Vsestranska, radovedna, pridna, nemirna, energična duša! Človek idej in neusahljivega navdiha. Upornik, ki je v času družbene izolacije iskal svojo drugo osebno bitko in našel nov smisel. In ga našel, ugani, v žici!

Imel je vizijo, ki jo je uresničil! Podariti ljudem del sebe skozi umetniška dela, ki so nastala v zelo občutljivem času dvoletne izolacije, ko smo se bili vsi skupaj prisiljeni oddaljiti od prijateljev, dragih ljudi in celo od najožje družine.

Njegov nemirni duh se ni sprijaznil z apatijo, samoto, osebno ali poklicno stagnacijo. Odločil se je, da bo svojo izpolnitev našel v delu in umetniškem ustvarjanju.

V njegovih prisilnih samotah ni bilo ljudi, vedno pa je bila glasba. Sledil ji je

in brenčal, žvižgajoč za užitek. Najbolj se je razumel z glasbo, vse dokler ni prišla ona, bohotna in ubogljiva gospodična žica, in to ne kakršna koli. Včasih debela, včasih tanka, a vedno lepo in skladno grajena. Prilagodljiva, ovita v živahno barvo, stkana iz najfinjšega bakra!

In pravi, da je užival, ko jo je lomil, obračal v rokah, oblikoval po svojih željah. Včasih sta se skregala, včasih ga je jezila, ker ni bila gibčna pod njegovimi prsti, kot je želel, se sukala in obračala, ni hotela plesati, ko je igral, a na koncu ji je vse oprostil, ko jo je videl tako lepo upognjeno po urah druženja. Včasih se je spremenila v rožo, včasih v ptico, včasih pa v glasbilo, ki bi skoraj igralo pred njim.

Dobro se je počutil v njuni tišini in osamljenosti brez primere. Užival je! Očaran nad družbo z gospodično žico, zatopljen v glasbo in žvižge, si je začel ustvarjati povsem nov svet, sprva svet iluzij, ki pa je postopoma postajal vse bolj realen, kljub socialni izoliranosti.

Gospodična žica mu je prinesla veliko veselja. S predanim delom njegovih rok se je spremenila v čudovito rožo. Bila je lepa, očarala ga je, mu iz

vsega srca dajala motivacijo za naprej.

In potem se je začelo! Vse, kar je videl premikati po praznih ulicah, je prinesel s seboj domov. Vzel je tanko ali debelo žico, odvisno od priložnosti in potrebe, in jo predelal v različne umetniške oblike. Danes je na njegovi mizi mogoče srečati golobe z Matejuške, kolesarje, ki so v času korone vsak dan dirkali po Istrski ulici, pse, ki so svoje lastnike peljali na sprehod, nagajive mačke, ki jim ni bilo mar za lockdown, pa tudi konje iz njegovih najljubših dokumentarnih filmov.

Si predstavljate, da je tudi glasba dobivala svoje žične oblike in tudi ti isti kapučino, ki ga ni imel kje popiti,

Luka Dončič

ker so bile njegove najljubše kavarne zaprte in zapuščene.

Umetnine v njegovem domu so se kopičile, čakale, da se zgodi nekaj lepega, toda kaj? Škoda, da se tega ne pokaže ljudem, ga je prepričeval njegov prijatelj, odličen umetnik.

Torej, dragi ljudje, lep večer! Po že nekaj samostojnih razstavah je pred vas prišel gospod Pero Mileta, da vam razkrije skrivnost svojih neusahljivih navdihov in predstavi svoja umetniška dela.

Podarimo mu nekaj časa in pustimo, da nežne strune njegovih žic spregovorijo skozenj!

Anita Palada
Foto: V.H.

DRUGA RAZSTAVA SE BLIŽA

Sliko imam v glavi. A časa za risanje sploh ne.

Pridno gledam kako drugi rišejo ob sredah in drugih terminih, ki jih Dada, voditeljica slikarjev vedno skuša poiskati. Meni me gre. Nisem talent. Pa si. Ne nisem.

Moja slika bo v fraktalih, bo Bol in ime ji bo "Bol boli". To bo dokončno slovo od mojega garaškega dela lansko poletje na Bolu. Hočem ozdraveti.

Fraktali so mi zelo prirastli k srcu.

In to gre takole, poskusite doma!

Vzameš list papirja, rišeš 30 sekund po njemu na temo, ki jo imaš v glavi in potem se preprosto prepustiš risanju, z različnimi barvami obarvaš fraktale. Poiščeš strokovnjaka da ti razloži, ali pa sam postaneš strokovnjak. O temu več kdaj drugi!

Razstava on Dnevu žena je bila čudovita, čipkarice so me s svojimi izdelki navdušile.

Mogoče začnejo s fraktalno čipko?!

Dada Šantić

Fraktal

DVE TRI BESEDE O NASLEDNJI RAZSTAVI NAŠE SKUPINE

V naši likovni skupini smo vsi razen Domine ljubiteljski, enkrat tedensko skupaj rišemo in delamo, ob tem pa z veseljem prisluhnemo Domini, ki nam po potrebi prinese nekaj pravil iz teorije risanja. Nekateri smo se skupini pridružili po krajših ali daljših premorih. Za nekatere so risbe prva dela po teh premorih. Se vidimo na skupinski razstavi 8.3.2023.

Dada Šantić, voditeljica likovne skupine

Likovna delavnica

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA V SPLITU

MePZ pod vodstvom Tatjane Kurajica

V Splitu smo Dan žena zaznamovali s prireditvijo, kjer smo se obiskovalcem predstavili s pestrim programom. Prireditev je vodila **Vera Hrga**, voditeljica kulturnih programov, učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine za odrasle, urednica glasila Planika in vsestranska ustvarjalka,

ki je po nagovoru predsednika društva **Cvete Šušmelja** pozdravila publiko z besedami o pomladi, dnevu žena in materinskem dnevu.

Mešani pevski zbor Triglav je nato zapel pesmi Nocoj pa, oh, nocoj in Kje so tiste stezice.

Sledila je predstavitev dopolnilnega pouka slovenščine za otroke, ki ga je oktobra prevzela **Dunja Krajnc**. Z otroki je pripravila posamezne točke: Leni in Mauro sta recitala samostojni zapis o mami in očku, medtem ko sta Duje in Nika zaigrala skeč o Ljubezni med kužkom in muho, ki ga je napisal Mauro in ki je lansko leto bil premierno predstavljen ob 30. obletnici Zveze slovenskih društev na Hrvaškem v Reki, ki se ga je udeležil tudi bivši predsednik Borut Pahor. Otroci so poželi velik aplavz in tako potrdili, da se slovenščina lahko ohranja in uči izven meja, skozi igro, na zabaven način.

Nato sta Vera Hrga in **Ana Šušmelj** zrecitali svoji avtorski pesmi. Na oder

Ana Šušmelj

Brigitte Priulla

Cveto Šušmelj deli nageljčke

se je pridružila nova članica društva **Brigitte Priulla**, ki je odpela jazz blues pesem *Fire on the floor*. Sledilo je povabilo k odprtju in ogledu razstave klekljarske skupine, ki ohranja svetovno kulturno dediščino idrijske čipke in katerih dela so razstavljeni po svetu, prav tako pa s svojim ustvarjanjem sledijo modernim trendom, saj iz čipke izdelujejo decentni nakit.

Predstavila pa se je tudi likovna skupina, katerih dela so prav tako

razstavljeni v samem društvu. Razstavi je odprl predsednik Cveto Šušmelj, ki je tradicionalno podelil nageljne vsem prisotnim mamicam, babicam in vsem ostalim ženam. S kozarčkom penine, z dalmatinskimi fritulami (miškami), domačimi piškoti smo si na koncu nazdravili ob prazničnem dnevu.

Dunja Krajnc

Foto: Ana Matusinović, Ksenija Orel

Domina

Otroci pouka slovenščine, Kekci in učiteljici
Dunja Krajnc in Vera Hrga

SLOVO OD STAREGA LETA

Kot ob vsakem koncu leta je bilo tudi lanskoletno slovo v društvu prijetno, veselo, obogateno s pesmi-

jo, poezijo, prekrasnimi darili naših pridnih klekljaric in seveda s prigrizkom ob vinski kapljici. Skupaj z nami

se je poslavljala tudi višja svetovalka oddelka za protokol mesta Splita **Marina Kuzmanić Petreš**.

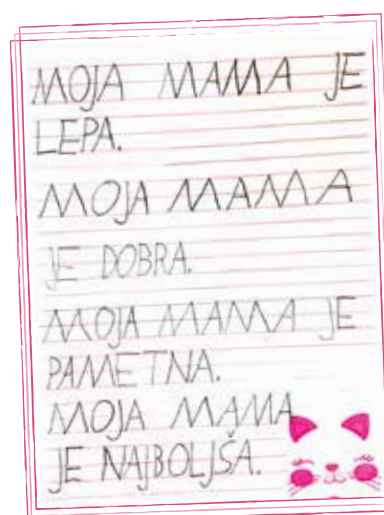
DOPOLNILNI POUK SLOVENSKEGA JEZIKA

Na pustno soboto smo pri pouku slovenskega jezika izdelovali pustne maske. Nika je vsakemu narisala krono in jo skupaj z Leni izrezala, jaz pa sem jih pobarval. Učiteljica Dunja nam je predstavila orača in kurenta, učiteljica ViVera pa nam je prinesla krofe. Bilo mi je super!

Mauro Turič, 10 let

10. decembra nas je z majhno zamudo, obiskal naš dragi decembrski mož sv. Miklavž. Tokrat se je kar nekaj časa družil z nami v sproščnem pogovoru. Veliko lepega nam je povedal, podelil otrokom darila in jih povsem prevzel. Že dolga leta v našem društvu ohranjamo to zimsko predbožično tradicijo!

Leni o mami

Objavljamo literarno-likovni natečaj ob letu Karla Destovnika Kajuha

Leto 2023 je posvečeno Karlu Destovniku Kajuhu (1922–1944) in njegovemu ustvarjanju. Čeprav kratko zaradi pesnikove prežgodnje smrti, je le-to dokument časa, v katerem je nastalo, obenem pa intimna izpoved, ki ubeseduje najglobljo in najčistejšo pesniško misel ter nadčasovno človečnost.

Drobna pesem je velika v vseh pogledih. Je pesem o življenju, morda celo življenje samo. **Vabimo vas, da nam pošljete svoja razmišljanja o tem, lahko v prozi ali verzih, lahko tudi v sliki.** Pošljite nam sliko v poljubni tehniki, risbo, ilustracijo Kajuhove Drobne pesmi. Velikost likovnega dela naj ne presega formata A3 (297 x 420 mm), naj bo raje manjše kot večje.

Če vam bolj teče beseda, bomo z veseljem prebrali, kar boste napisali. Če ste dobri v obojem, lahko svoj zapis ilustrirate. Ali pa svojemu likovnemu delu dodate misli o zemlji, ki je vir življenja, o življenju, človeštvu, nas samih. Prepustite se domišljiji.

Natečaj je namenjen vsem Vam, drage rojakinje in rojaki, ki živite v tujini, **starostne omejitve ni.** Svoja dela lahko pošljete vsi, ki želite sodelovati.

Karel Destovnik Kajuh: Drobna pesem

Jaz sam
droben, droben list,
ki drevo
mu daje hrano.
to drevo
iz zemlje rase,
zemlja
pa je vir življenja,
in življenje
vir človeštva,
in človeštvo,
to je hrast,
ki človeku
daje rast.

Prosimo vas, da nam literarna dela pošljete na e-naslov poslovni.sekretar@zdruzenje-sim.si, likovna dela pa na naslov Združenje SIM, Linhartova 13, 1000 Ljubljana, s pripisom "Literarno-likovni natečaj Drobna pesem". Poslana dela podpišite z imenom in priimkom, dopišite pa tudi državo in mesto, v katerem živite, ter letnico vašega rojstva.
Rok za oddajo del je 30. maj 2023.

Vsa prejeta dela bomo objavili na razstavi, ki jo bomo pripravili na Slovenski izseljenski matici.

Veselimo se sodelovanja z Vami!

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA

»KJE SO TISTE STEZICE«, KI SO PRIPELJALE SLOVENSKO KRI V NAŠ DRAGI SPLIT

Vrtnice v rokah predstavnikov in nastopajočih na kraju bogatega večera

Konec je II. svetovne vojne, osvoboditev Trsta in Gorice. Dalmatince spozna Primorko, zaljubita se, ustvarita družino in rodijo se jima trije otroci: Vanda, Peter in Nadja. Družina živi v Sloveniji do leta 1963, ko se starša odločita, da se preselita v Split. Šok za otroke, solze, nejevera.

Osemletna Nadja v drugi polovici drugega razreda prihaja na Osnovno šolo „Ante Beretin“ v Kaštelih.

Kulturni šok! Šolanje nadaljuje v Splitu, na osnovni šoli „Bratstvo - jedinstvo“, na srednji šoli „Ćiro Gamulin“, nato pa na Pravni fakulteti Univerze v Splitu.

Začetni šok se spremeni v ljubezen do Dalmacije, Splita, Marjana, morja ...

V Fronti spozna Željka, tipičnega Dalmatinca, Splitčana in Hajdukovca, in rodi se ljubezen. Rodita se jima dva sinova: Darko, zdravnik za telo in Marijo, zdravnik za dušo, za pesem. Dotakne se ga tudi slovenska

pesem. Skupaj z mamo, stricem in bratom poje v mešanem pevskem zboru Slovenskega kulturnega društva »Triglav« iz Splita, ki združuje slovenske Dalmatince ali dalmatinske Slovence. V kratkem obdobju odsotnosti zborovodkinje Tatjane Kurajice tudi vodi MePZ Triglav Split.

In čeprav Nadja zdaj Dalmacijo čuti kot svoj dom, še vedno v tisti osemletni deklici živi hrepenenje po Sloveniji, slovenski besedi. Delček njenega srca je za vedno ostal v deželi. Delček srca pa se je preselil v njenega sina, našega nocojšnjega solo pevca, basista Marija, ki svojo ljubezen nocoj pretaka v dve slovenski ljudski pesmi.

V priredbi Lucijana Marije Škerjanca sta pesmi, **Kje so tiste stezice in Po jezeru** Antona Foersterja z lepoto melodične linije in besedila pridobili popularnost in status zelo priljubljenih ljudskih pesmi.

Nadja Krnić

Basist Marijo Krnić

Delček naših aktivnosti je predstavljen v atriju

MIR

Odprem okno
In tema še vedno kliče noč.
Slena dopuščam soncu,
Da odpre zarjo,
Da vstopi v nov dan.
Grmeča tišina,
Nikjer nikogar
Le jutranji veter
Z nežnim dotikom
Odpira pore na obrazu
In kipi od življenja.
Na bližnji platani
Listje šelesti
Neka neznana ptica
Prekrasno poje,
Jaz pa spoštljivo stojim.
Ne upam si glasno dihati
Da ne motim
Tisti sveti mir.
Ali sanjam, ali je to življenje
V določenih trenutkih
Točno tako, kot ga doživljaš
Ko sama s seboj
Skleneš mir in pogumno
Pozdraviš dan
Poln novega upanja.

IZHOD

Nekoč bom našla
Dovolj poguma pokukati
Ven iz mišje luknje
Tistega notranjega udobja.
Razširila bom obraz in roke
Povrnila sijaj očem.
Potem bom lahko
Pokazala da obstajajo tisti nevidni
V svetu ponarejenih velikosti,
Lažni bleščavi,
Bitja ki vedno vedo
Vzpostaviti ravnovesje
V izmišljenem raj.
Včasih utrujen zapreš oči
In pomisliš
Da je vse točno tako
Kot si v svojem zatočišču
Sanjal o harmoničnem svetu
In izhod je spet tu.

Ana Šušmelj, II/2023

PREPLET JEZIKOV

Odprtje razstave o življenju in delu Mile Vlašić in Radoslava Daba

2. februar 2023 - V dvorani Slovanske knjižnice na Einspillerjevi 1 v Ljubljani je bilo ob 11. uri odprtje razstave *Preplet jezikov* o življenju in delu **Mile Vlašić** (1928-2022) in **Radoslava Daba**, dveh pomembnih posrednikov med Slovenijo in drugimi jugoslovanskimi književnostmi. Pozdravil nas je **Nikola Semič** (Kraljevo, Srbija) z igranjem na violino. V programu sta sodelovala Osnovna šola Bežigrad in pevski zbor **Pentakord**, nagovorili so nas vodja Slovanske knjižnice **Tomaž Miško**, častni konzul Veleposlaništva republike Hrvaške in predsednik Društva slovensko-hrvaškega prijateljstva **Božo Dimnik**, ravnatelj Osnovne šole Bežigrad **Bojan Jeraj**, **Marjan Pungartnik** kot predsednik društva

in izdajatelj petih pesniških zbirk, **Dragica Breskvar** kot vodja srečanj drugojezičnih avtorjev (še iz časov konca sedemdesetih), Milino pesem je prebral kolega iz srečanj, iz katere so ga poimenovali v Sosed tvoje-ga brega, **Jure Drljegan**, **Jadranka Matić Zupančič** je prebrala nekaj pesmi Mile Vlašić.

O **Radoslavu Dabu** je govoril nekdanji minister za kulturo **Tone Peršak** in **Vladimira Rejec**, urednica Ventilatorja besed. Recital pesmi, ki jih je prevedel v srbski in hrvaški jezik so izvedli **Irena Ida Katarina Zupan**, **Nikola Semič** in **Peter Njegovan** (Poreč, Hrvaška), ob zaključku pa je govorila **Vera Hrga**, učiteljica slovenščine iz Splita.

Prireditve je vodila **Erika Marolt**, ki je oblikovala program skupaj z **Ano Pulko** in **Ingrid Djukanović** in vse prisotne pozdravila z lepimi besedami:

Spoštovani GOSTJE, danes je četrtek, za mnoge povsem običajen dan, a za vse nas, ki smo se danes zbrali, bo 2. februar 2023, prazničen dan v mesecu kulture, ko vsi državljani Slovenije čutimo vznemirjeno razpoloženje, ki nas intelektualno bogati. To praznično razpoloženje, ki je pretočno, bo zagotovo čutiti tudi zunaj slovenskih meja, kjer živijo Slovenci: v

slovenskih skupnostih, na univerzah in v šolah, kjer se bo slišala in predstavljala slovenska kultura v slovenskem jeziku, za kar imajo veliko zaslugo Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za šolstvo, Urad za Slovence po svetu, učitelji, knjižničarji in mnogi soustvarjalci v kulturnih društvih.

V mesecu februarju, v lanskem letu, nas je v štiriindevetdesetem letu starosti, zapustila prof. Mila Vlašić Gvozdić.

Eno leto pred tem pa so v Novalj, na otoku Pagu, obeležili 85. letnico prof. prevajalca, urednika in pisca spremnih besedil, gospoda Radoslava Dabe, kjer se je v sodelovanju z **Vero Hrga**, učiteljico slovenščine v Splitu, članico SKD TRIGLAV Split, ki je v preteklosti, v sedanjosti in bo tudi v prihodnosti v vseh razsežnostih spremljala in v okolje, v katerem živi, vnašala, ustvarjala in razvijala tankočuten odnos do slovenske kulture, počastilo njegovo dragoceno delo.

V.H.

V OBJEMU MODRINE

**Zdrúženje
Slovenska
izseljenska
matica**

22. 02. 2023 | NOVICE SIM

V letu 2022 smo na matici skupaj s SKD Lipa iz Zadra izdali knjigo pesmi Marije Ivoš iz Zadra z naslovom *V objemu modrine*. Pesniška zbirka je dvojezična, slovensko-hrvaška.

Ob slovenskem kulturnem prazniku smo organizirali predstavitev pesniške zbirke v Ljubljani, na Združenju SIM. Na začetku je delovanje SKD Lipa predstavila njena članica, **Majda Radović**, predstavitvi se je pridružila tudi **Vera Hrga**, ki je na kratko opisala delovanje SKD Triglav iz Splita, kjer je

aktivna. Svojo poezijo je predstavila avtorica sama skupaj z Vero Hrga.

V glasbenem delu programa je sodelovala mlada harfistka, ki zaključuje magisterij na Akademiji za glasbo v Ljubljani, **Bilka Peršič**.

V.H.

SANREMO

Scenarij: Miroslav Mandić

Glasba: Darko Rundek

Vloge: Sandi Pavlin, Silva Čušin, Boris Cavazza, Doroteja Nadrah, Mojca Funkl

Bruno in Duša, ki živita v istem domu za ostarele in nemočne, uživata v družbi drug drugega, včasih pa se kot par tudi prepirata. Vendar so njuni skupni trenutki kmalu pozabljeni – vsako njuno srečanje se zdi kot prvo. Ko je sam, Brunova preteklost znova privre na površje, zaradi česar hrepeni po ženi in psu, ki ju pravzaprav ni več. Trenutni odnos obuja pesem ‚Non ho l'età‘ (Gigliola Cinquetti, Sanremo 1964), edini spomin, ki si ga Duša in Bruno delita.

- "Sanremo" je popolna, iskrena izkušnja gledanja. (Marko Stojiljković / Cineuropa.org)
- Mandić skrbno daje svojemu osrednjemu paru občudovanja vredno dostojanstvo. (Manuel Betancourt / Variety)
- S svojo poetično filmsko govorico je "Sanremo" impresivna drama o

Pred kafičem z režiserjem Mandičem

ljubezni in času. Česa se spominjamo in česa ne. Kontemplacija, ki se ti prikade v dušo. (Liisi Rohumäe / poff.ee)

- "Sanremo" je vrsta filma, ki ostane s tabo tedne, celo mesece po ogledu. (Mednarodni filmski festival v Calgaryju)
- "Poetična refleksija filma s spoštovanjem, potrpežljivostjo, občutljivostjo in toplino govori o starosti in boleznih, ki jih ta prinaša," je v obrazložitvi nominacije za oskarja zapisala slovenska žirija.

V KINU ZLATNA VRATA SPLIT smo si 12.1.2020 zvečer ogledali slovenski film režiserja Miroslava Mandiča SANREMO, 2020. Zares zanimiv film, ki se nas je vseh globoko dotaknil. Po predvajanju smo v sproščenem pogovoru z režiserjem Mandičem slišali še marsikaj zanimivega o snemanju, krajih in okoliščinah v katerih je posnet, tematiki zajeti v filmu, glasbi.

Klepet smo nadaljeval ob kapljici pijače, ter izvedeli še veliko o drugih njegovih filmih. Na našo prošnjo, da priremo legalno še do katerega od njegovih filmov, se je na dopis prijazno odzval takole:

Spoštovana in draga gospa Vera, hvala vama za lepe besede, prav lepo vas je bilo videti in izvedeti da je združenje Slovencev in Slovencev v Dalmaciji tako aktivno.

Spodaj je link na moj film ki smo ga omenjali med pogovorom pred kafičem, po projekciji - to je -IGRAM, SEM. Če link dobite preko baze slovenskih filmov, je tam na voljo, če pa ne, sporočite, bova reševala drugače.

Mislim, da bi bilo lepo, da si katerega od njegovih slovenskih filmov ogledamo na velikem ekranu v prostorih našega društva.

Ste za to?

Tekst in foto: V.H.

PA ŠE NEKAJ ZANIMIVEGA O ZDRAVJU

V drugi polovici leta 2019, ko so začeli snemati slovenski film Sanremo, je glavnega igralca Sandija Pavlina zadela možganska kap.

Sandi Pavlin:

**»Štiri dni po operaciji treh srčnih žil, me je zadela možganska kap«
Neva Železnik / Revija Zarja Jana,
21. 11. 2021.**

Sandi Pavlin, že skoraj petdeset let vegetarijanec, nikoli ni pil, nikoli kadil, rad je bil telesno dejaven. Pa so se mu vseeno zamašile tri srčne žile.

Ko si je za silo opomogel, je ugotovil, da ima ohromljeno polovico telesa in zmedo v glavi. Negibno in nemočno je ležal v postelji in tudi govoriti ni mogel. Zdravniki so ženi in trem otrokom predlagali, naj začno zanj iskati prostor v domu starejših. Pa se njegova družina, predvsem žena Barbara, nekoč maskerka v gledališču, ni hotela vdati. Tudi režiser Miroslav Mandić je bil prepričan, da se bo Sandi Pavlin pozdravil, in je snemanje prestavil na poznejši čas.

In res se je zgodilo, kar so si vsi želeli. Sandi se je znova naučil hoditi, uporabljati omrtvičeno roko in govoriti. Njegovi možgani so začeli spet delovati. Tako je imenitno odigral glavno vlogo malce zmedenega in pozabljivega Bruna.

S snemanjem so nadaljevali septembra lani. V filmu Sanremo se iz dneva v dan srečuje s sostanovalko Dušo, ki živi v istem domu starejših. Zelo sta si všeč. Toda ob vsakem ponovnem srečanju ne vesta, da sta se pred tem že videla, da sta si ugajala in se imela lepo.

»Pa vendar to ni film samo o demenci, temveč predvsem o nežnih čustvih, naklonjenosti, pravzaprav o ljubezni, ki je nesmrtna in ne pozna let. Ljubiš lahko tudi v visoki starosti,« je povedal Sandi Pavlin, ko smo ga obiskali doma. Videti je bil povsem enako kot pred boleznijo.

Film so zaključili januarja letos. »Sprva sem si zelo težko zapomnil besedilo, ki sem se ga moral na novo naučiti. A dlje ko smo bili s snemanjem, bolje mi je šlo.« Zadovoljen

je, da so film prikazali že na številnih festivalih v tujini in ga sedaj vrtijo po slovenskih kinematografih. Vsa filmska ekipa pa je naravnost navdušena, da je Sanremo kandidat za tujejezičnega oskarja.

Od zamašenih srčnih žil do kapi

Sandi Pavlin, ki je bil kar 42 let zvest Mladinskemu gledališču v Ljubljani, je vse življenje živel zdravo. **»Srečen sem bil, ker sem tudi po upokojitvi veliko igral.«**

Skoraj 45 let je strogi vegetarijanec. Ne uživa mesa, rib, ne jajc, mleka in mlečnih izdelkov. Joga je bila in je še vedno sestavni del vsakega njegovega jutra, pa tudi vsakodnevnih dolgi sprehodi v naravi. Zato je seveda ne navadno, da so se mu zamašile srčne žile. **»Mislim, da se je to zgodilo zaradi stresa. Vanj smo hočeš ali nočeš potisnjeni domala vsi igralci.«**

Sicer pa je večkrat začutil hudo bolečino v srcu, ko je tekel z ženo na Rožnik in nazaj. Ker so bile težave z dihanjem čedalje hujše, so ga konec leta 2019 operirali v ljubljanskem

Univerzitetnem kliničnem centru. *»Štiri dni po operaciji treh srčnih žil, ko sem bil še v bolnišnici, me je zadela možganska kap. Na srečo je bila tedaj pri meni hčerka in takoj poklicala zdravnike, da so ukrepali.«* Po težji kapi bolnik začasno ali celo trajno izgubi nadzor nad gibanjem, zaznavanjem, govorom, lahko izgubi celo zavest. Če ne dobi pravočasno zdravniške pomoči, lahko tudi umre.

Sandi Pavlin se danes zaveda, da se brez svoje energične in iznajdljive žene ne bi tako hitro postavil na noge. Sploh pa ne bi mogel biti več igravec. *»Na oddelku, kjer sem ležal, namreč nimajo fizioterapevta. Ker je žena vedela, da bi me zgolj ležanje in buljenje v prazne stene ter strop res lahko pripeljala v trajno nepokretnost in demenco, je prosila šefa oddelka, ali lahko k meni pripelje koga, ki bi mi razgibaval telo.«* Niso nasprotovali.

Gospa Nuša in feldenkrais

»Gospa Nuša me je z metodo feldenkrais spravila na noge in mi zbi-strila tudi možgane.« Ni znal natanko povedati, kakšna metoda je to, ve pa, da je uspešna. On je živi dokaz! Razložil nam jo je po svoje. *»Lahko povem, da se me je terapevtka nežno dotikala in mi tudi rahlo premikala okostje. Začela je pri nogah in končala pri glavi, vedno najprej na zdravi strani telesa. Nato, kot je rekla, je moje zdravje z desne »prenašala« v levi, bolni del telesa. Najdlje mi je masirala glavo ...«*

Metoda je zasnovana tako, da izboljšuje vse naše sposobnosti: da nemogoče spremenijo v mogoče, težko v lahko in lahko v prijetno. Naš

sogovornik se je že po prvi terapiji počutil veliko bolje. *»Po četrsti ali peti sem že dvignil bolno nogo visoko v zrak, sedel na posteljo, seveda s pomočjo žene in terapevte, ter se z njuno podporo postavil tudi na noge in začel na kratko odgovarjati na zastavljena vprašanja.«*

Sprva so sestre v bolnišnici zelo nezaupljivo gledale »na to čarovništvo«. Ko pa so videle, kako bliskovito je napredoval, so nekatere menile, da bi se morale tudi one naučiti metode feldenkrais. *»Zdravniki pa se zanj niso zanimali, čeprav nesporno izboljša fizične in psihofizične sposobnosti ljudi po kapi.«*

Ko se znova naučiš hoditi, jesti, govoriti ...

Za zdravje se je trudil tudi sam. *»Žena je bila ves čas moj angel varuh. Veliko mi je pomenilo, da je verjela vame.«* Tako se je z njeno pomočjo učil samostojno jesti, piti, govoriti, se umivati, odvajati, obleči in sleči ter hoditi. *»Kar dobro mi je šlo od rok. Le angleško sem pozabil govoriti. No, nisem obupal. Morda se jezika še spomnim ali pa se ga bom znova naučil.«*

Potem so ga poslali v zdravilišče. Čeprav je doma že samostojno hodil, so ga v zdravilišču znova posadili v invalidski voziček. Ni imel moči, da bi protestiral, je pa to storila njegova žena, ko ga je obiskala. Zahtevala je, da hodi sam. S hojco, če se bojijo, da bi padel. *»Vem, da so se bali, da bi padel, se polomil in bi bili oni krivi,«* je rekel razumevajoče in spravljivo.

Enako je bilo tudi v Soči, kjer je tudi bil na rehabilitaciji. *»Hvaležen sem vsem, ki so mi pomagali do samostojnosti.«* Iz previdnosti pa so ga znova posadili v invalidski voziček ...

Po vseh ustanovah, tudi v bolnišnici, pa so mu dajali antidepresive in uspavala, ki jih ni bil vajen in je bil po njih kot zadet. *»Tudi pred nepotrebno kemijo me je rešila žena,«* je poudaril, saj nikoli ni slabo spal in ni bil človek, nagnjen k črnogledosti.

»V bolnišnicah in zdraviliščih pa hočejo imeti mir pred bolniki in jih zato »nafilajo« s pomirjevali in uspavali. Žal ne razmišljajo o tem, da je vsak človek svet zase. Kar nekomu koristi, lahko drugemu škodi,« je zaključil, srečen, da je skoraj takšen, kot je bil pred boleznijo.

Metoda FELDENKRAIS je sistem vaj, s katerimi lahko prevzgojimo slabe vzorce obnašanja in gibanja. Razvil jo je dr. Mosche Feldenkrais, fizik, inženir, znanstvenik in inštruktor juda. Bil je prepričan, da potrebujejo naša telesa korenito psihično preobrazbo, s katero bomo izboljšali držo, gibčnost, koordinacijo, ravnesje, zmanjšali bolečine v mišicah in našemu telesu omogočili nov način gibanja, mišljenja in samozavedanja. Metoda je primerna za vse starostne skupine, za povsem zdrave in tiste z motnjami v gibanju. Zelo priporočljiva je tudi za nosečnice.

Tekst prispevala
Marijana Gradt Peruzović

Za vsakega
naslednjega
družinskega
člana še
3 EVRE.

100 ŽENA NA VRHU MOSORJA

Davnega leta 1926 sta se v notranjskem Logatcu rodila brata dvojčka Bojan in Mitja Tollazzi. Družina, ki je prejela ta novi izdelek, je spadala med najbogatejše v okolici, imeli so gozdove, prodan les, v hiši gostilno s prenočišči za ljudi in konje, ki bi se tam odpočili pred nadaljevanjem potovanja z morja v notranjost.

Tam sta imela zares zagotovljen obstoj.

Vendar so ju mikale ladje in morje, zato sta nekega dne mami oznanila, da gresta na vojno mornarico, kar jo je zelo razžalostilo, saj bi težko preživela, če bi kateri od njiju tako rekoč za vedno odšel od doma. Življenjska pot pa ju je vendarle pripeljala v Split, to pa je bilo takrat tako daleč.

Bila sta zelo uspešna, napredovala sta v službi in v mornarici dosegala najvišje položaje.

Ker sta bila velika ljubitelja gozdov in gora, sta se takoj vključila v PD »Mosor«, kjer sta bila takoj opažena zaradi svoje dejavnosti in navdušenja in zaradi Triglavu, kjer sta bila že večkrat. Izstopala sta pri organizaciji pohodov v hrvaške gore, začeni z Dinaro, največja pa je bila njuna

ljubezen do Mosorja. Tu se začne prava zgodba o dveh slavnih in zaslužnih Splitskih Slovencih.

Sta pobudnika in organizatorja pohodne akcije »100 žena na vrh Mosorja«, ki se je začela leta 1974 ob mednarodnem prazniku 8. marca – dnevu žena, na podlagi podobne slovenske prireditve »100 žena na vrh Triglava«.

Prva akcija se je začela z avtobusom Splitčank, ki je v 10 letih prerasla v 26 avtobusov, polnih žensk iz Dalmacije, notranjosti Hrvaške, Bosne in Hercegovine Slovenije in drugih regij. Skrb za tako veliko število udeleženk v vseh pogledih, za njihovo varnost, zdravje, razdeljevanje fižola v planinskem domu »Umberto Girometta«, spremljanje dela udeležencev do Vickovega stolpa, podelitev medalj od bronastih do zlatih/za 10 zaporednih let osvajanja Vickovega stolpa/, razdelitev nageljniov vsakemu udeležencu vzpona in še marsikaj, kar je potrebno. vestno angažiranje članov društva, ki jih je bilo včasih vključenih tudi do 70.

Izpostaviti velja neprekinjeno 10-letno delovanje bratov dvojčkov Bojana in Mitja Tollazzija na čelu organizacije »100 žena na vrh Mosorja«, ki je postala priljubljena aktivna, največja in najbolj množična prireditev pohodniških in rekreativnih vsebin, splošno znanih, posvečenih predvsem ženskam in praznovanju dneva žena, ki prispevajo k priljubljenosti pohodništva in obiskovanja planine Mosor. Zaradi te akcije se je veliko

ljudi podalo na pohodništvo in s teh vzponov nosijo nepozabne spomine na druženje na našem Mosorju.

Po preverjenih podatkih o vseh vzponih se je na Vickov stolp povzpelo 10.633 udeležencev, na planinski dom pa okoli 16.000 udeležencev. Posebej velja izpostaviti gospo Miro Baros, ki je bila udeleženka 22 od 24 vzponov na Mosor, ter najstarejše 89-let stare udeleženke iz Žrnovnice, ki je rekla »vse je v glavi, če kdo hoče biti star, bo, jaz še nisem«.

Čutil sem se nekako poklicanega, da govorim o pomenu in zaslugah dvojčkov Tollazzi, saj sem bil sam udeleženec prvih 10 vzponov v vlogi vodje avtobusa, vodje parkiranja velikega števila avtobusov, do neposrednega spremstva žensk na vrh Mosorja in nazaj.

Imam tudi nekaj slik, povezanih z bratoma Bojanom in Mitjem. Leta 1991 sta se odselila iz Splita in se vrnila v Logatec, Mitja je imel stanovanje na Brdih, Bojan pa v Špinutu. Ko sem Mitju pomagala pri selitvi, je bil hudo bolan in se je s svojega balkona še zadnjič s pogledom poslovil od Mosorja.

Po 3 dneh je umrl v Logatcu, Bojan pa 7 let za njim, Mitja ni imel otrok, Bojan pa je imel sina in hčer, ki živita nekeje v Sloveniji.

Tako se je končala zgodba o dvojčkih Bojanu in Mitji, ki bosta za vedno ostala zapisana v spominih na vzpona na Mosor.

Stanko Škorjanec

Boli me koleno
V Nemčiji :Pojdi k
ortopedu
V Avstriji:Pojdi k
ortopedu
V Italiji:pojdi k
ortopedu...Pri nas:.....Dež bo ..

Spati ob nekom, ki ga
imaš rad, ti pomaga
zaspati hitreje,
zmanjša depresijo in ti
podaljšuje življenje.
Dokler ne začne
smrčati

Pride Janez v zapor na obisk
k prijatelju, mu prinese
Donat Mg in reče:
- Sem slišal, da si zaprt.....

Marko Carman
Tko je včer pihal pr nas..

										NEKDANJI PRESEDNIK ZDA TRUMP	ITALIJANSKO GIBANJE ZA PRIKLJU- ČITEV OZEMELJ	ANGLEŠKA SUBKULTURA V ŠEST- DESETIH LETIH	LUKA ZVIJEZJ	SPORTNI NOVINAR IN MATE- MATIK (SLAVKO)	DOLOČEN DEL CELOTE
										PREDEL MED TRUPOM IN STEGNOM					
										SLOVENSKI ZGODO- VINAR (JANKO)					
										KANADSKI IGRALEC SPARKS			GRŠKA ČRKA STRUP		
										ALEŠ DEBELJAK SLOVENSKI PESNIK (DENIS)		RIMSKI CESAR SLOVENSKI SKLADATELJ (FRIDERIK)			
AVTOR: VLADIMIR MILOVA- NOVIČ	JETNIK- PAZNIK V TABORIŠČU	ROMARSKO SREDIŠČE V FRANCIJI	KDOR POSOJA ZA VELIKE OBRESTI	NEKDAJ ŠOLSKI SLUGA		USTNI IZPUŠČAJ	VEZNI TRAKT V STAVBI SVETLOST, BLESK							POGAN	POČELO TAOIZMA
GOZDNI ZAJEDAVEC					16. ČRKA HEBREJSKE ABEKEDE					ROMARSKI KRAJ NAD REKO ZVEŠT APOLLONIO					
DEPARTMA V JUŽNI FRANCIJI					UVAJANJE FAŠIZMA MESTO OB TISI NA MA- DŽARSKEM										
VOJAŠKA ENOTA PRED GLAVNO VOJSKO										JAPONSKI ARHITEKT (TADAO)					
KUPON								DVOM- LJIVEC	POLITIČNA STRANKA	Nenavadna stavba se nahaja v praški četrti, kjer se prepletajo baročni in gotski stil ter art nouveau. Zgrajena je bila leta 1996, nastala pa je v sodelovanju med češko-hrvaškim arhitektom Vladom Miluničem in slovitim kanadsko-ameriškim arhitektom Frankom Gehryjem na mestu stavbe, ki je bila porušena med drugo svetovno vojno. Uvrstili so jo na seznam najbolj kreativnih zgradb na svetu, med grajenjem pa je povzročala burne razprave med prebivalci češkega glavnega mesta, ki so bili nad obliko stavbe manj navdušeni. Hiša je imela močnega podpornika v Vaclavu Havlu, ki je desetletja prebival v bližini in želel v njej ustanoviti kulturni center. V stavbi so danes predvsem pisarne podjetij, na vrhu pa je prestižna francoska restavracija s prekrasnim razgledom na mesto. Najprej so jo poimenovali po plesnem paru Fred in Ginger (po Fredu Astairu in Ginger Rogers), nato pa je dobila današnje ime.					
	PERGAMSKI KRALJ, ATAL	SL. FILOZOF (ANDREJ) ANGLEŠKI IGRALEC EVERETT				VAS POD KRAŠKIM ROBOM STAROGR- ŠKI KIPAR									
SLOVENSKA PEVKA (MAJDA)				MAJHNA GOS											
				PISATELJ KOSMAČ											
TINE URNAUT			SREDIŠČE PERZIJSKI PESNIK V 13. STOL.												
POLKROŽNI ZAKLJUČEK CERKVE							PLATINA ARTHUR (KRAJŠE)								
SHAKE- SPEAROV JUNAK					FRANCOSKI REŽISER IN IGRALEC (JACQUES) NIKEJ										
ZDRAVNIK, KI ORDINIRA															
PISATE- LJICA Z IZBRANIM STILOM															

V bakreni žici sem.

Čipka pred vami je v mojem srcu.

Rdeč nagelj je ljubezen, je življenje!

Veste, čigav nasmeh skriva maska?

Vsi smo za!

Pariško modra, lepa, pridna dekleta z navdihom večne Tanje.

